

มติ

สมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็นว่าด้วย “สุขภาวะชาวนา”

วันพุธที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

สมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็นว่าด้วย “สุขภาวะชาวนา” ได้พิจารณาเอกสารหลักเรื่อง “สุขภาวะชาวนา”

ตระหนัก ว่าสุขภาวะเป็นภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย จิต ปัญญาและสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้นจึงแบ่งสุขภาวะของชาวนาเป็น ๒ ระดับ คือ สุขภาวะภายใน ได้แก่ สุขภาวะทางด้านจิตใจ ปัญญา ความรอบรู้ เป็นต้น และสุขภาวะภายนอก ได้แก่ สุขภาวะทางกาย เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ปัจจัยที่กระทบต่อสุขภาวะชาวนามีความซับซ้อนและรุนแรงมากขึ้น

รับทราบ ว่าการสร้างสุขภาวะชาวนาจำเป็นต้องวางเป้าหมายให้ครอบคลุมทั้งการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าทางด้านต้นทุนการผลิตและรายได้และการยกระดับให้ชาวนายู่ดีกินดี มีความสุขอย่างยั่งยืน และมีความมั่นคงเพิ่มขึ้นในระยะยาว โดยกำหนดยุทธศาสตร์เป็น ๔ เข็มมุ่ง คือ เยียวยาภาวะวิกฤติ พื้นฟูภูมิปัญญา ลดการเจ็บป่วยและเพิ่มรายได้ ซึ่งประกอบด้วยมาตรการและแนวทางการดำเนินงานต่างๆ

เข้าใจ ว่าหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับชาวนานั้นมีจำนวนมาก แต่การบริหารราชการแผ่นดินยังคงแยกส่วนงานตามกระทรวงทบวงกรม ทำให้นโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนการดำเนินงานยังขาดการบูรณาการ ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดช่องว่างระหว่างความสำเร็จกับปัญหา จึงทำให้เกิดองค์กรภาคเอกชน มูลนิธิสมาคม สถาบันวิชาการ องค์กรอิสระและสภาเกษตรกรแห่งชาติเข้ามาช่วยเสริมหนุนเติมเต็มและเนื่องจากชาวนาเป็นเกษตรกรที่มีจำนวนมากจึงเกิดการจัดตั้งที่หลากหลาย แต่การรวมตัวเพื่อทำงานร่วมกันยังมีน้อย ทำให้ขาดนโยบายที่มีพลังซึ่งเป็นของชาวนาเอง นอกจากนี้การดำเนินงานของรัฐจะเป็นในภาพรวมของเกษตรกร ทำให้ขาดนโยบายที่เฉพาะเจาะจงต่อชาวนา

เข้าใจ ว่ากระบวนการสมัชชาสุขภาพเป็นเครื่องมือใหม่ที่น่าจะเป็นประโยชน์ในสถานการณ์ปัจจุบันโดยเฉพาะเมื่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ(คสช.)เข้าใจถึงความทุกข์อันแสนสาหัสของชาวนาที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายประชานิยมที่ประสบปัญหาและเมื่อประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวปี ๒๕๕๗ มีการกำหนดให้มีการปฏิรูป ๑๑ ด้านซึ่งมิได้กล่าวถึงเรื่องสุขภาวะชาวนาโดยตรง หากสามารถพัฒนาเป็นนโยบายสาธารณะได้นอกจากจะใช้เป็นกรอบและเชื่อมร้อยนโยบายของภาค

28 ส่วนต่าง ๆ แล้ว ยังจะสามารถส่งมอบให้สภาปฏิรูปแห่งชาติ(สปช.) พิจารณาระดับเป็นนโยบายปฏิรูป
29 ระดับชาติเพิ่มเติม ส่งผลให้เกิดการขับเคลื่อนสุขภาวะชาวนามอย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

30 **ชื่นชม** ความพยายามของชานาและภาคีองค์กรเครือข่ายต่าง ๆ ที่ได้เคลื่อนไหวขับเคลื่อนใน
31 รูปแบบต่าง ๆ ทำให้คนไทยได้ตื่นรู้และต้องการปฏิรูปเรื่องสุขภาวะของชานาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการ
32 ปฏิรูปประเทศไทยอย่างเอาจริงเอาจัง

33 **จึงมีมติ** ดังต่อไปนี้

- 34 ๑. ขอให้ชานา กลุ่มชานา ภาคีองค์กรเครือข่ายชานา ภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจเอกชน
35 สถาบันวิชาการ องค์กรอิสระ และหน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องให้การรับรองและนำยุทธศาสตร์
36 สุขภาวะชานาเป็นกรอบแนวทางวางแผนการดำเนินงานโดยแบ่งเป็น ๓ ระดับอย่างชัดเจน คือ
37 ๑.๑ มาตรการที่ชานาและองค์กรชานาต้องทำเอง
38 ๑.๒ มาตรการที่หน่วยงานรัฐต้องสนับสนุน
39 ๑.๓ มาตรการที่ต้องทำร่วมกัน

40 ทั้งนี้เป็นทั้งการจัดทำขึ้นใหม่หรือเสริมกับแผนการดำเนินงานที่มีอยู่เดิม

- 41 ๒. ขอให้หน่วยงานและภาคีองค์กรเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับชานาพิจารณาใช้กระบวนการสมัชชา
42 สุขภาพเพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในประเด็น “สุขภาวะชานา” ให้แพร่หลาย
43 ในทุกระดับพื้นที่

- 44 ๓. ขอให้คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ
45 ยุทธศาสตร์สุขภาวะชานา และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการตาม
46 มาตรการเร่งด่วนและมีความสำคัญเป็นการเฉพาะหน้า รวมทั้งนำไปเป็นกรอบนโยบายการ
47 ดำเนินงานระยะสั้น ระยะกลางและระยะยาวต่อไป

- 48 ๔. ขอให้สภาปฏิรูปแห่งชาติ พิจารณานำยุทธศาสตร์สุขภาวะชานา ไปเป็นกรอบในการปฏิรูป
49 ประเทศไทยทั้งในระยะสั้นและระยะยาวต่อไป เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม

- 50 ๕. ขอให้คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนมติสมัชชาสุขภาพเฉพาะ
51 ประเด็นว่าสุขภาวะชานาเพื่อสร้างมาตรการให้มีการขับเคลื่อนมติในข้อ ๑-๔ สนับสนุนการ
52 พัฒนาศักยภาพภาคีองค์กรเครือข่าย และติดตามประเมินเพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

- 53   ๖. ขอให้คณะทำงานประเด็น “สุขภาวะชาวนา” จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์สุข
54   ภาวะชาวนาทั้ง ๕ ภูมิภาคอย่างทั่วถึงและให้มีการขับเคลื่อนมติข้อ ๑.๑ – ๑.๓ ควบคู่กันไป